

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Hangon entisen valtiosataman henkilökunnan eläkkeiden järjestämisestä eräissä tapauksissa.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksen tarkoituksena on, että Hangon entisen valtiosataman henkilökunnan eläkeoikeudellinen asema ei olennaisesti huonontuisi sen johdosta, että satama 1. 4. 1974 siirtyi valtiolta Hangon kaupungille. Ilman erityislakia voisivat Hangon valtiosatamassa työskennelleet saada valtion eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen täytettyään 65 vuotta. Kunnalliseen palvelukseen siirtyneillä sitävastoin on tietyn edellytyksin oikeus saada vanhuuseläke jo 63

vuotiaana tai sitä alhaisemmassa erityisessä eläkeiässä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että tällaisilla henkilöillä on esityksessä mainituin edellytyksin oikeus saada Hangon valtiosataman palvelukseen perustuva vanhuuseläke samasta ajankohdasta lukien kuin heillä on oikeus saada kunnalliseen palvelukseen perustuva vanhuuseläke.

Uusi laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne.

Hangon valtiosataman luovuttamisesta Hangon kaupungille säädettiin 4 päivänä tammi-kuuta 1974 annetussa laissa (23/74). Laissa valtioneuvosto oikeutettiin Hangon kaupungin kanssa tehtävin sopimuksin luovuttamaan kaupungille Hangon valtiosatama laissa mainitusta luovutushinnasta. Sataman luovuttamista koskevaan lakiin ei sisältynyt säännöksiä satamassa työskennelleen valtion palveluksesta Hangon kaupungin palvelukseen siirtyneen satamahenkilökunnan aseman järjestämisestä. Näin ollen lakiin ei sisältynyt säännöksiä myöskään kyseessä olevan henkilökunnan eläketurvan järjestämisestä.

Hangon valtiosataman luovutuksen yhteydessä Hangon kaupungin palvelukseen siirtyneille syntyi oikeus kunnallisen eläkejärjestelmän mukaiseen eläkkeeseen. Heillä säilyi oikeus valtion palvelukseen perustuvaan valtion

eläkelain mukaiseen eläkkeeseen, joka on valtion eläkelain 10 §:n 1 momentin mukainen ns. vapaakirjaeläke. Hangon kaupungin palvelukseen siirtyneillä on tämän tai muun myöhemmän kunnallisen palveluksen perusteella Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 14 §:ssä mainituin edellytyksin oikeus eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen. Heillä on oikeus saada mainittu kunnallinen eläke vanhuuseläkkeenä täytettyään 63 vuotta tai saavutettuaan sitä alhaisemman eläkesäännössä mainitun erityisen eläkeiän. Hangon valtiosatamassa työskennelleet voivat sitävastoin saada tähän valtion palvelukseen perustuvan eläkkeen vasta täytettyään 65 vuotta.

Hangon valtiosataman luovutuksen yhteydessä siinä työskennelleillä ei ollut mahdollisuutta valita, jäävätkö he valtion eläkejärjestelmän piiriin vai siirtyvätkö kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin. Siirtyessään itsestään riippumattomista, organisatorisista syistä valtion

eläkejärjestelmän alaisuudesta kunnallisen eläkejärjestelmän alaisuuteen he menettivät osan jo ansaitsemastaan eläketurvasta. Heidän eläkeikänsä nousi edellä mainitulla tavalla. Lisäksi heidän eläketurvansa heikkeni sen vuoksi, että eläkettä karttuu Hangon valtiosataman palveluksen osalta 2,0 prosenttia vuodessa kun taas vastaavassa kunnallisessa palveluksessa oleville esityksen piiriin kuuluville henkilöille eläkettä karttuu 2,2 prosenttia vuodessa. Tämän vuoksi on perusteltua, että niiden Hangon valtiosatamassa työskennelleiden henkilöiden, joiden eläkeoikeudellinen asema sataman luovutuksen vuoksi heikkeni, eläkeoikeudellinen asema järjestetään osittain erityislailalla.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Suoritettujen selvitysten mukaan sataman luovutuksen yhteydessä siirtyi valtion palveluksesta Hangon kaupungin palvelukseen 16 hen-

kilöä. Esitys koskee näin ollen 16 henkilöä, edellyttäen, että heillä kaikilla olisi kunnallisen palveluksen perusteella oikeus edellä mainittuun lisäeläkkeeseen. Esityksen taloudellisia vaikutuksia ei voida täsmällisesti laskea, koska tässä vaiheessa ei ole tiedossa, missä iässä kullakin esityksen piiriin kuuluvalla henkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen kunnallisen palvelun perusteella. On myös otettava huomioon, että esitys ei todennäköisesti tulisi koskemaan kaikkia edellä mainittuja 16 henkilöä. Esitys ei nimittäin koske niitä, joilla ei kunnallisesta palveluksesta eroamisen vuoksi ole oikeutta edellä mainittuun lisäeläkkeeseen, tai jotka siirtyvät työkyvyttömyyseläkkeelle tai jotka kuolevat ennen kuin ovat täyttäneet eläkeiän. Ottaen huomioon esityksen piiriin kuuluvan henkilömäärän pienuuden ja sen, että kyseessä on heille muutoinkin myönnettävän eläkkeen myöntäminen yleensä 2 vuotta aikaisemmin, voidaan todeta, että esityksen taloudelliset vaikutukset eivät ole merkittäviä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

Hangon valtiosataman luovutus Hangon kaupungille aiheutti eläkeoikeudellisen aseman huonontumista sellaisille valtiosataman palveluksessa olleille henkilöille, jotka siirtyivät välittömästi luovutuksen yhteydessä kunnalliseen palvelussuhteeseen Hangon kaupungin satamassa ja joilla tämän tai muun kunnallisen palveluksen perusteella on oikeus Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen. Sellaisilla henkilöillä, jotka eroavat Hangon kaupungin palveluksesta tai muusta kunnallisesta palvelussuhteesta ennen kuin ovat saavuttaneet Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännössä mainitun yleisen tai ao. ammatin mukaisen eläkeiän, on oikeus saada kunnalliseen palvelukseen perustuva vanhuuseläke 65 vuotiaana eli samana ajankohtana kuin valtiosataman palvelukseen perustuva valtion eläkelain mukainen eläke. Tällaisten henkilöiden eläkeoikeudellinen asema ei sataman luovuttamisen yhteydessä huonontunut.

Edellä mainittujen henkilöiden Hangon valtiosataman luovutuksesta aiheutunut eläkeoi-

keudellisen aseman huonontuminen ehdotetaan kompensoitavaksi siten, että lakiesityksen piiriin kuuluva henkilö saisi oikeuden valtion eläkelain mukaiseen Hangon valtiosataman palvelukseen perustuvaan vanhuuseläkkeeseen samasta ajankohdasta lukien kuin hänellä on oikeus saada Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukainen vanhuuseläke.

Tähän mennessä on vanhuuseläkkeelle siirtynyt kolme sellaista henkilöä, jotka olivat Hangon valtiosataman palveluksessa ja jotka siirtyivät välittömästi luovutuksen yhteydessä kunnalliseen palvelukseen Hangon kaupungin satamassa. On perusteltua, että ehdotus koskisi myös näitä henkilöitä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakia sovellettaisiin takautuvasti 1 päivästä marraskuuta 1978 eli siitä ajankohdasta lukien, josta ensimmäisenä eläkkeelle siirtynyt on saanut eläkettä Kunnalliselta Eläkelaitokselta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Hangon entisen valtiosataman henkilökunnan eläkkeiden järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä valtion eläkelain (280/66) 4 §:n 4 momentissa on säädetty, on sellaisella henkilöllä, joka toimi Hangon entisessä valtiosatamassa valtion eläkelain 1 §:ssä tarkoitetussa palvelussuhteessa luovutettaessa satama Hangon kaupungille ja joka sataman luovuttamisen yhteydessä välittömästi siirtyi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:ssä tarkoitettuun palvelussuhteeseen Hangon kaupungin satamassa, ja jolla tämän tai muun kunnallisen palveluksen perusteella on

oikeus Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen, oikeus saada Hangon valtiosataman palvelukseen perustuva vanhuuseläke samasta ajankohdasta lukien kuin hänellä on oikeus saada vanhuuseläke edellä mainitun kunnallisen palveluksen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä marraskuuta 1978.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Pirkko Työläjä*

